

Лучик Алла Анатоліївна

Національний університет «Києво-Могилянська академія»

ЕТИМОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК СУФІКСІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК БАГАТОАСПЕКТНЕ ДЖЕРЕЛО ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

У тезах аргументується важливість для різних гуманітарних наукових галузей, передовсім мовознавства, видання, підготовленого за редакцією В. В. Лучика Етимологічного словника суфіксів української мови. Обстоюється думка про те, що вихід у світ цієї праці сприятиме розвитку як традиційних, так і новітніх галузей мовознавства.

Ключові слова: *етимологічний словник суфіксів, порівняльно-історичне мовознавство, етимологія, реконструкція форм, дериватологія, когнітивна лінгвістика, лінгвокультурологія.*

Theses prove the importance of The etymological dictionary of Ukrainian suffixes, edition prepared by V. V. Luchyk for various humanities branches, especially linguistics,. The idea that this work will promote the development of traditional and new branches of linguistics is stated.

Keywords: *etymological dictionary of suffixes, comparative-historical linguistics, etymology, reconstruction of forms, derivatology, cognitive linguistics, linguocultural studies.*

Етимологічний словник суфіксів української мови (далі – ЕССУМ) був укладений науковим колективом фахівців передовсім Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України, а також представниками Інституту української мови НАН України. Багато років цей колектив одностайно очолював В. В. Лучик, який усі свої зусилля спрямовував для підготовки і видання зазначеної довгоочікуваної у наукових колах праці. Сьогодні Етимологічний словник суфіксів української мови практично готовий і перебуває на своїй завершальній стадії.

Мовознавці, і не тільки, з нетерпінням очікують виходу у світ цього по своїй суті новаторського джерела, яке сприятиме подальшому розвитку найрізноманітніших лінгвістичних галузей.

Зрозуміло, що передовсім зацікавлені у виході ЕССУМ науковці, які працюють у парадигмі порівняльно-історичного мовознавства, адже у словнику етимологізовано близько 600 питомих і запозичених суфіксів, інформація про витоки яких стає завершальною ланкою у формуванні уявлень про систему порівняльно-історичного аналізу основних морфем: коренів, префіксів і суфіксів.

Важливою і необхідною є зазначена праця для компаративістів, уподобання яких поширюються на зіставлення найрізноманітніших сучасних мовних систем або їхніх підсистем. ЕССУМ слугуватиме вагомою джерельною базою для виявлення унікалій та універсалій як на словотвірному рівні, так і на граматичному і лексичному.

Фахівці, що працюють у галузі когнітивної лінгвістики, зокрема і побудові мовної картини світу, віднайдуть тут надійні обґрунтування її формування. Зважаючи на те, що останніми роками в основу когнітивного підходу до мови закладена ідея реконструкції когнітивних структур за даними мовної форми, реконструйовані у словнику одиниці з представленням їхньої внутрішньої організації, так, що, як зазначає В. В. Лучик у Передмові до цієї праці, тлумачення етимологізованих суфіксів розкриває панораму спорідненості індоєвропейських мов, формує у читача уявлення про розгалужену, багатоступеневу спорідненість індоєвропейських мов і місце української в ній [1, 41], допоможуть у розв'язанні завдань, поставлених когнітивістами.

З цього, як і з інших положень про особливості структурування словника, викладених В. В. Лучиком, випливає і вагомість цієї праці для такого сучасного напрямку мовознавства, як лінгвокультурологія, що прагне дати теоретичну інтерпретацію виникнення мовного порядку у світі людини, а також загальних законів, яким цей порядок підпорядковується.

Сприятиме ЕССУМ і подальшому розвиткові дериватології як власне української, так і загалом слов'янської. Опису словотвірних систем і підсистем, принципів їх організації і взаємозв'язку, взаємодії похідних і твірних одиниць,

формуванню або, навпаки, занепаду словотвірних типів і моделей тощо, беззаперечно, допоможе ЕССУМ, який, на думку В. В. Лучика, започатковує новий тип лексикографічних праць, а відтак і новий етап у розвитку слов'янської та, ширше, індоєвропейської компаративістики [1, с. 45].

Література

1. Андрієнко Л. О., Лучик В. В. Марченко Т. Я. та ін. Етимологічний словник суфіксів української мови / Відп. ред. В. В. Лучик (Рукопис).